

Förstudierapport.

**Projekt "övertagande av hemtjänsten och anhörigstödet i
Siljansnäs".**

Bakgrund

Siljansnäs som ort har deltagit i "InterReg – projektet". Ett projekt som syftar till att hitta metoder att utveckla samt finna samarbetsformer mellan små orter på landsbygden och där både orter i Sverige och Norge deltagit.

InterReg-arbetet har inneburit ett antal "Stormöten" där innevånarna i bjudits in för att diskutera och bilda arbetsgrupper kring den framtida servicen i Siljansnäs. Vid ett av dessa möten var Ramon Perez Cortes inbjuden för att berätta om Leksands kommuns arbete med att införa LOV (lagen om vårdval) inom hemtjänsten.

Ett par representanter från PRO nappade på idén, och tyckte att ett valsystem med minst ett privat alternativ är vad de vill ha som äldre. Efter dialoger med de anställda inom hemtjänsten kunde de konstatera att en majoritet av personalen var intresserade av att utreda hur ett eventuellt övertagande skulle kunna genomföras och hur arbetet i så fall bäst organiseras.

Personalen hade inte möjlighet att utreda och driva förstudien själva varför Siljansnäs Sockenkontoret beslutade att hjälpa till med detta.

Målet med förstudien var att ge personalen inom hemtjänsten ett beslutsunderlag för att eventuellt kunna överta driften av hemtjänsten i Siljansnäs inom ett kooperativ eller liknande.

Nuläge

Hemtjänsten i Leksands kommun är uppdelad i olika distrikt.

"Distrikt Siljansnäs" har ett geografiskt område som omfattar centrala Siljansnäs, Hjulbäck, Tasbäck, Gassarvet, Fornby, och bort mot Grytnäs. Alvik, Almo och vidare bort mot Limån. Gränserna är aldrig statiska utan kan växla beroende på arbetssituationen i resp distrikt.

Man har ca 70 st kunder i dagsläget. Behovet av hjälp är väldigt individuellt beroende på kund – från någon timme /vecka till upp till 9 besök /dag.

Hemtjänsten ansvarar även för de 15 st 2-rumslägenheter som finns på Björkbacken (avd A), där alla boende är beviljade hemtjänst.

Arbetsinsatserna uppgår till 11 st årsarbetare. Större delen av personalen arbetar deltid (75-85 %), en person arbetar heltid och en person arbetar 50%. Totalt har man 12 personer fast anställda med schemalagd arbetstid samt lika många till som går på vikariat, inhopp, "extraturer".

Kommunen har en policy som säger att hemtjänstpersonalen ska ha minst undersköterskeutbildning.

Man har 3 st tjänstebilar, varav 1 st med 4-hjulsdrift

Personalen har en lokal på Björkbacken med lunchrum, toalett, samt några arbetsplatser med PC och telefon.

Arbetskläder ingår inte längre (det har funnits förut).

Arbetsgång

Biståndshandläggaren kommer tillsammans med kunden överens om vilka hjälpinsatser som behövs samt beräknad tidsåtgång.

Beslut skickas till Hemtjänsten.

Hemtjänstens personal gör tillsammans med kunden en "Genomförandeplan".

Genomförandeplanen innehåller uppgifter om hur hjälpinsatserna ska utföras, speciella önskemål, uppgifter om t.ex hjälp med medicinering mm.

Ett system finns för rapportering via telefon (Smith mobile), personalen slår en kod vid ankomst till kunden, knappar in koder för utförda arbetsuppgifter/hjälpinsatser och slår en kod när man lämnar kunden.

Rapporteringen är viktig, den visar både vilka insatser som är gjorda och den tid som personalen har varit på plats. *Ibland uppstår diskussion om huruvida personalen varit på plats och vilka insatser som gjorts. Många kunder är dementa.*

Personalen ska även göra en avvikelserapportering.

I vissa fall åker personalen 2 st till en kund. Dels är det tunga lyft, dels är en del kunder aggressiva och det förekommer både hot och våld. (Demens bl.a)

Hemtjänstens personal är inte medicinskt ansvarig. Har kunden behov av medicinsk vård i hemmet, hemsjukvård, utförs detta av (4 st) distriktssköterskor. **Marianne Nordin** är medicinskt ansvarig sjuksköterska.

Övriga tjänster

Ca 450 personer har trygghetslarm i Leksands kommun. Hur många av dessa som finns i Siljansnäs vet vi inte. Trygghetslarmet är kopplat till Larmcentralen i Örebro som dirigerar personal till den som larmat. De flesta larm kommer nattetid (ca 8/natt) och Nattpatrullen åker på dessa larm.

Växelvård: Kunden tas in för vård på avdelning ex var tredje vecka för att ge anhöriga vila samt ge kunden extra hjälp. Beslut om detta tas av handläggare och meddelas hemtjänsten.

Nattpatrullen: Två skift finns idag 21.00-03.00 samt 03.00 – 07.00. Insatserna består mest av korta besök för en kund som t.ex behöver hjälp att vända sig eller hjälp med toalettbesök. Nattpatrullen åker också till de som larmar via trygghetslarmet. Det gäller ofta någon som ramlat eller blivit akut sjuk under natten. Nattpatrullen består av 2 personal/bil då mycket oförutsett kan hända.

Dagverksamhet: Finns på Edshult och Solhem samt ett för psykiskt sjuka. Hemtjänstpersonalen hjälper kunden att komma in i taxi vid avfärd samt finns på plats när kunden kommer hem igen.

Kommunen kan även erbjuda hjälp av ”Fixar-Malte” . Detta utnyttjas dåligt.

Ekonomi

Kunden betalar för hemtjänsten. Faktura skickas varje månad.

Kunden betalar i efterskott för de minuter som hemtjänsten nyttjats.

När tiden uppgår till ca 5 timmar / månad så når kunden maxtaxa. Detta innebär att en mycket stor del av hemtjänstens kunder betalar maxtaxa.

Införande av LOV

(Texten är hämtad ur kommunens förfrågningsunderlag ”LEKRÄTT - Valfrihetssystemet enligt LOV 2011” Del 1: Inbjudan)

Kommunstyrelsen i Leksands och i Rättviks kommun har beslutat (januari 2011) att införa LOV – lagen om valfrihetssystem inom hemtjänsten där avtal träffas med respektive utförare efter upphandling.

Lagen om valfrihetssystem 2008:962 (LOV).

Kundvalet innebär att invånare i Leksands och Rättviks kommun som är 65 år eller äldre, och som har beviljats hemtjänst av äldreomsorgsnämnden, har rätt att välja vem som ska utföra hemtjänstinsatserna.

Syftet med valfrihetssystemet är att öka valfrihet, delaktighet och inflytande för de personer som beviljas hemtjänst.

Valet kan göras bland de utförare av hemtjänst som kommunens kundvalsråd har ackrediterat och tecknat kontrakt med och kommunernas hemtjänst i egen regi.

Hemtjänsten erbjuder biståndsbedömda insatser i hemmet för äldre. Behovsbedömningen för hemtjänst görs av biståndshandläggarna som fattar beslut om vilka insatser som ska beviljas till den enskilde. När ett biståndsbeslut har fattats får den äldre valt ett uppdrag från

kommunens biståndshandläggare om vilka insatser som beviljats och ska utföras.

Styrkor och Möjligheter

Kommunen har öppnat upp och inbjuder privata aktörer till att utföra uppdrag inom hemtjänsten. Eftersom detta är relativt nytt välkomnas alla privata initiativ.

Ett företag som drivs av de anställda (kooperativ) har en mycket lojal personal. Det ligger i personalens egna intresse att utveckla och effektivisera verksamheten för att förbättra för kunder och anställda, vilket leder till ett personligt ansvarstagande och kreativitet.

Möjliga juridiska företagsformer är en ekonomisk förening alternativt ett aktiebolag.

(Text hämtad från skatteverket)

Aktiebolag

Aktiebolag kan startas av en eller flera personer. För att starta ett aktiebolag krävs ett aktiekapital på minst 50 000 kronor. Det personliga ansvaret för bolagets skulder är i princip begränsat till aktiekapitalet.

Aktiebolag är en företagsform som passar när ni är flera ägare. Aktiebolaget är en egen juridisk person.

När du startar ett aktiebolag måste du ha minst 50 000 kronor i aktiekapital. Aktiekapitalet motsvaras av ett antal aktier som aktieägarna har som bevis för sitt ägarinnehav i bolaget.

Aktiekapitalet kan bestå av kontanter eller egendom som är till nytta för verksamheten. Egendomen kallas apportegendom och ska värderas av revisor.

Aktiebolaget företräds av en styrelse och i vissa fall av en verkställande direktör (VD). Styrelsen kan bestå av en eller två ledamöter med minst en suppleant alternativt tre ledamöter med eller utan suppleanter. Tänk på att det kan vara bra för företaget att ha en styrelse bestående av erfarna personer med olika kunskaper och affärskontakter.

Om bolaget ska ha en VD tillsätts denne av styrelsen. I ett privat bolag kan en person vara både styrelseledamot och VD.

Aktieägarnas möjlighet att påverka sker genom att de på bolagsstämman tillsätter bolagets styrelse och revisor samt drar upp riktlinjerna för verksamheten.

Små aktiebolag kan välja att inte ha revisor. Om aktiebolaget har en revisor ska han eller hon revidera räkenskaperna en gång per år. Revisorn ska också granska bolagets räkenskaper samt styrelsens och VD:s förvaltning.

Ägare som arbetar i bolaget är anställd och lönen beskattas på samma sätt som för anställda som inte har aktier.

Aktiebolaget ska ansöka om F-skatt och registrera sig för moms och som arbetsgivare hos Skatteverket. De uppgifter som du anger i ansökan ligger till grund för hur mycket preliminär skatt företaget får betala per månad.

Ekonomisk förening

För att starta en ekonomisk förening krävs minst tre personer. Föreningen ska främja medlemmarnas ekonomiska intressen och medlemmarna ska vara delaktiga i verksamheten.

Medlemmarnas ekonomiska ansvar är i princip begränsat till medlemsinsatsen.

En ekonomisk förening ska främja medlemmarnas ekonomiska intressen. Det innebär att medlemmarna ska få ett ekonomiskt utbyte av att delta i föreningen. Utbytet kan till exempel vara en anställning, ett bättre pris eller sänkta kostnader. Det finns inget som hindrar att föreningen också främjar andra intressen än rent ekonomiska, så länge som det ekonomiska intresset dominerar.

Storleken på den insats varje medlem ska erlægga kan variera från 1 krona och uppåt. Både juridiska och fysiska personer kan vara medlemmar. Minst tre medlemmar krävs. En viktig princip är det öppna medlemskapet. Medlemmarna betalar medlemsinsats och beslutar om grundläggande regler som ska gälla för föreningen.

I stadgarna kan det öppna medlemskapet begränsas. Godtagbara begränsningar är till exempel anställda hos föreningen, viss yrkesgrupp, konsument av viss tjänst, bosatt inom ett visst område, annan geografisk begränsning eller begränsning av medlemsantalet.

Medlemmarna ska delta i den ekonomiska verksamheten. Medlemmarna kan till exempel delta som konsument, som leverantörer, genom att jobba i verksamheten, ta uppdrag via föreningen, eller genom att använda sig av föreningens tjänster på något annat sätt.

Medlemmarna är inte personligen ansvariga för föreningens förpliktelser. Den ekonomiska risken är i princip begränsad till medlemsinsatsen.

Varje år hålls föreningsstämma. På stämman bestämmer medlemmarna om föreningens angelägenheter. Vid årsstämman har varje medlem en röst, oberoende av insats. Undantag kan göras i föreningens stadgar. På stämman utser medlemmarna också styrelse och revisor. Föreningens styrelse som ska bestå av minst tre personer företräder föreningen utåt samt ansvarar för den löpande verksamheten. Styrelsen kan i sin tur även utse andra personer, till exempel en verkställande direktör, som får företräda den ekonomiska föreningen. Som styrelseledamot och företrädare har man ansvar för skada som man uppsåtligen eller av oaktsamhet orsakar föreningen.

Efter diskussioner i arbetsgruppen visade det sig att det finns ett hus i Almo som skulle kunna användas som lokal för företaget med plats för personalutrymmen med kök, dusch och tvättmöjlighet samt kontorslokaler. Inom arbetsgruppen finns även ett antal bilar som skulle kunna användas i verksamheten.

Personalen arbetar redan idag inom hemtjänsten och har erforderlig utbildning och god kännedom om verksamheten. En mängd idéer finns redan om hur verksamheten skulle kunna förbättras.

Siljansnäs har idag ca 70 personer beroende av hemtjänst. Många har bott här mycket länge och känner en stor lojalitet mot Siljansnäs. Många kommer, med stor sannolikhet, att välja ett Siljansnäs-baserat företag med känd personal boende på orten.

Svagheter och Hot

Kommunen gör en upphandling enligt LOV. Detta innebär att kommunen ackrediterar företaget och ger det möjlighet att leverera hemtjänst, men man köper inte ett visst antal timmar.

Det är kunden som väljer vilket företag som man vill ha och företaget har inga garantier från kommunen att man får leverera eller hur många timmar. Det innebär även att en kund som valt vårt företag plötsligt tas in på sjukhus eller avlider, påverkar antalet timmar drastiskt och det kompenseras inte på något sätt ifrån kommunen. Detta gör att verksamheten måste vara mycket flexibel för att snabbt kunna ändras efter nya förhållanden. Det kan vara svårt att garantera sysselsättning till ett stort antal anställda och man blir mycket beroende av lojala vikarier.

Kommunen har gjort en kravspecifikation för de företag som ansöker om ackreditering.

Efter att ha läst kravspecen kan man lätt förstå intentionen från kommunen. Man vill ha seriösa företag som är beredda att gå in i hemtjänsten och förbättra och utveckla verksamheten utan ökade kostnader för kommunen.

Priset för en hemtjänststimme är fastställt till 375:- och ska finansiera hemtjänstpersonal, administrativ personal, lokal och teknisk utrustning (bilar, telefoner o.dyl).

Kravspecen är dock mycket dåligt skriven.

- En del ”krav” finns på flera ställen med lite olika formuleringar. - Vilken gäller?
- En del krav är rent olagliga. - Kommunen kan inte ställa krav på att företaget ska ha kollektivavtal t.ex. (prejudicerande dom finns Nacka kommun vs byggföretag) Sen bör företaget ha kollektivavtal eller motsvarande för att vara seriöst, men det är en annan diskussion.
- En del krav är orimliga. - Kommunen kräver att viss teknisk utrustning (Smith mobile) används vid schemaläggning och rapportering. Systemet finns i drift idag och upplevs som ett enormt stressmoment för personalen. Användningen av ett visst tekniskt system begränsar möjligheterna för styrning av verksamheten. Företaget blir snarare ett personaluthyrningsföretag än en tjänsteleverantör. Jag står med ”risken” i anställd personal och kommunen detaljstyr mitt arbete.
- Avtalstiden gäller 1 år med ensidig uppsägning från kommunen på 60 dagar.

Listan kan göras mycket längre.

Kommunens tjänstemän har insett att kravspecen inte är bra, men än har ingen ändring gjorts.

Ekonomi

En grov budget bifogas förstudien. Den bygger på antagandet att det nya företaget får ca hälften av befintliga kunder i Siljansnäs. För augusti månad var beviljade timmar 873. En tidigare siffra säger ca 1000 timmar.

Intäkter

Hemtjänsttimmar	168750	450h x 375:- (aug-11. 873 beviljade timmar, 835 utförda timmar i S-näs. En tidigare siffra 1000 tim)
	168750	

Utgifter

		450h x 1,25:- = 562,5 h (25% kringtid) 562,5 h = 3,5 heltidstjänst (1 dag: 1 st 100%, 1 st 75%, 2 st 85% = nästan 3,5 heltidstjänster) Månadslön 25 000 för heltid = 35 000:- inkl soc avg mm
Pers kostnader	122500	
Lokal	5000	
Bilar	8000	Bensin 4000:-, Övrigt 4000:- (Aug-11. 4 bilar 8000:- bensin)
Telefon mm	2000	
Administration	17500	Halvtid, månadslön 25000:-
Kontor	2000	Papper, toner, kaffe???
Förbr, matriel	2000	Handskar, förkläden, tvättmedel???
	159000	

Slutsats/sammanfattning

Ett verkligt intresse och en förståelse för de möjligheter som finns väcktes efter ett studiebesök i Skattungbyn (Orsa kommun) där företaget Skattung Service driver hemtjänst.

Efter ett antal möten har det utkristalliserats en grupp på fyra personer som idag har anställning inom den kommunala hemtjänsten som är intresserade av att starta upp ett företag och utföra hemtjänstinsatser som ett privat alternativ enligt LOV. En liten, väl sammanhållen, grupp är bra i uppstarten då det kan vara lättare att enas och ta beslut i olika frågor. Det kommer antagligen att behöva anställas mer personal som kan ges möjlighet till delägarskap/medlemskap i ett senare skede.

Det finns en bra grund till att starta ett nytt företag. Engagerade och utbildade personer som känner dagens verksamhet väl, en affärsplan (måste kompletteras något), en grov men balanserad budget, lokal, bilar och en kundgrupp som ökar i antal. Kommunen inbjuder till och välkomnar initiativet.

Tyvärr har förstudien kommit fram till att man inte kan rekommendera hemtjänstpersonalen att starta ett företag på grund av de krav som kommunen ställer. Det är inte rimligt att personerna ska avsluta sina fasta anställningar inom kommunen, framförallt med den korta avtalstid som gäller, för att starta "eget". Det har diskuterats om personalen kan söka tjänstledighet. Det har antytts att det skulle vara möjligt att förlänga perioden till ett år, men det står i kommunens personalpolicy att man då inte får bedriva konkurrerande verksamhet.

Fortsatt arbete

Förstudien är med denna rapport avslutad.

Bra förutsättningar finns för ett privat alternativ, men kan inte rekommenderas med de krav som Leksands kommun nu ställer.

Hoppet finns dock kvar. Det är önskvärt med en fortsatt dialog med ansvariga inom kommunen om hur kraven kan tas bort eller skrivas om.